

razmerje, ako se on in poglavje „racionalizem“ enostavno enačita. Odstavek o Tomažu Akvinskem, na 11 nepretrganih listih, je pa res preveč; dobrodošle bi bile potniku kake markacije. Tu se vidi, da je snov postajala pisatelju že premogočna.

Za celotno snovjo se vrste razna razmišljanja in digresije; mali tisk označuje te dele kot manj važne, nekateri so potisnjeni tudi v opombe. A za svojo osebo se ne pomišljam reči, da so me baš ti odstavki najbolj zanimali; tu je pisal dr. Bazala najbolj po svojih lastnih študijah in nagnjenjih.

Vse opombe, zlasti navedbe znanstvenih pripomočkov, so natisnjene v dodatku. Iz teh napovedb spoznamo znanstveno delavnico našega pisatelja; dobro je opremljena, to mu moramo priznati; izmed temeljnih del pa pogrešam O. Bardenhewer, „Patrologie“ (Freiburg i. B., v 2. izdaji l. 1901), obširno in absolutno zanesljivo knjigo.

Drugi zvezek je vreden naslednik prvega in je bonum omen za prihodnjega.

Dr. Jos. Tominšek.

Barle Janko, Moj put na Volajsko jezero. (Preštampano iz „Prosvjete“, Zagreb, 1910.) Več slik krasi ta potopis skromnega potnika, ki si v ravnem Turopolju želi visokih planin, a se jih zboji, ko je v njih. Za Slovence je važen tisti del potopisa, ki govori o narodnostnih razmerah na Koroškem. „Ako vsi znaki ne varajo, bode slovenski Korotan, ta lepa in z vsemi prirodnimi krasotami obilno obdarjena zemlja, za Slovence izgubljen. V tej nekdanj povsem slovenski zemlji so ostale slovenske samo še nekatere doline, a drugo je že vse ponemčeno.“

Dr. Fr. Ilešič.

Dr. Dragutin Prohaska, Ignjat Djordjić i Antun Kanižlić. Študija o baroku u našoj književnosti (Preštampano iz 178. knjige „Rada“ Jugoslovanske Akademije zn. i umj.). U Zagrebu, 1909. — Dva hrvatska jezuita, Djordjić iz Dubrovnika, Kanižlić Slavonac iz Požege, oba iz 18. stoletja, dosle znana većinom le kot nabožna pisca, zakaj prvi je izdal „Uzdahe Magdalene“, drugi „Rožaliju“; v istini pa sta to značilna predstavnika posebne kulturne struje, epigonstva renésanse, ki se zove baročnost. Baročnosti v literaturi so poleg Poljakov izmed Slovanov deležni le še Hrvati, to je, baročno literaturo izcizeliranega umetnega sloga imajo tisti Slovani, ki so bili v tesnih zvezah z romansko renésanso. Prohaskova studija je jako zanimiva; razkriva nam na pr. tudi literarna nasprotja različnih literatnih šol v Dubrovniku v prvi polovici 18. veka, ko je tam stala proti „Academiji degli ozioso“ („Društvo dangubnih“, „knjižnozborni skup pastirjev“), ki ji je bil član tudi Djordjić, „Akademija od Sturaka“ ali „Academia degli Invidiati“ z ljudskimi in „naravnimi“ pesniki (na pr. z Gledjevićem). Ta zadnja struja je pripravljala — mislim jaz — pot francosko-nemškemu racionalizmu, a pač tudi Kačiču.

Dr. Fr. Ilešič.

Grabowski Tad. Stan., Najnowsza historia literatur południowo-słowiańskich i działalność prof. M. Murki. Kraków, G. Gebethner i spółka, 1910, 4° 91 str. S sliko prof. Murka. (Najnovejša zgodovina jugoslovanskih literatur in delovanje prof. M. Murka.) — Na krakovskem vseučilišču zastopa hrvatsko-srbski jezik Tad. Stan. Grabowski, mlad Poljak, ki smo ga videli že večkrat na našem slovanskem jugu, zadnjič lani ob Gajevi slavnosti v Krapini. Stojč blizu „Slov. kluba“ prof. Zdziechowskega v Krakovu in njegovega organa „Świata Słow.“, ima Grabowski tesne zveze s Hrvati, proučuje in pozna temeljito hrvat. literaturo, a lani na Gajevi slavnosti smo imeli priliko, ga čuti govoriti ne le hrvatski, ampak tudi slovenski. In njegov najnovejši spis se tiče delovanja Slovenca, prof. Murka v Gradcu.